

4033

EXHIBITUM
DATUM: 24 oktober '56
KAB. LETT. U 56
AG. No 2114
DOSS. No G.1702

AFDELING NIEUW GUINEA			
No.	ingeh.	o. a. d. door	afgedaan
1685	24	K.	
	10		

GOUVERNEUR
VAN
NEDERLANDS NIEUW-GUINEA

Hollandia, 13 oktober 1956

Handwritten signature

EB.
No. : 4745 / GEHEIM

Bijlage(n) : twee + 1
Onderwerp : Synode Nederlands
Hervormde Kerk.

A A N :
Zijne Excellentie de Minister
van Overzeese Rijksdelen
te 's- GRAVENHAGE.-

*VNG
Kab.*

Mits deze heb ik de eer Uwer Excellentie te berichten, dat de Heer M. Kaisiepo mij dezer dagen een brief ter hand stelde, die hij in antwoord op de motie, welke de 17 Papoea's hier ter stede naar aanleiding van de Synodale Oproep indienden, van Mr. S.C. Graaf van Randwijk ontvangen had. Deze brief, die kennelijk geschreven is namens de Raad voor de Zending, gaat in afschrift hierbij.

In deze brief geeft de Heer van Randwijk uiting aan een visie op de houding der Overheid hier te lande, die in strijd is met de waarheid. Het duidelijkst komt die visie tot uiting in de woorden: "Djikalau seandainja ada orang Papua jang mampersoalkan kedaulatan negeri Belanda di Nieuw-Guinea maka pemerintah itu akan pandang mereka pemberontak" (Indien bijvoorbeeld Papoea's de soevereiniteit van Nederland over Nieuw-Guinea disputabel stellen, zal de Overheid hen beschouwen als opstandelingen).

Er is uiteraard geen enkel wettelijk voorschrift, dat een discussie over die vraag verbiedt. Zij wordt ook niet verboden. Eén van de bedenkelijke dingen die hier te lande gebeuren is, dat degenen die voorstander van aansluiting bij Indonesië zijn, menen dat zo iets slechts in het geheim gezegd mag en moet worden. De reden daarvoor is veelal, dat zulke lieden er tevens op uit zijn hun politieke verlangens met geweld te realiseren, wat hen inderdaad "pemberontak" maakt.

De politieke meningsvorming blijft zodoende ondergronds en daar is in dit land niemand bij gebaat, ook een Nederlandse Overheid die haar positie wil handhaven niet. Een mededeling, gelijk nu door

Graaf van Randwijk.....

**OPGEBORGEN IN
DOSSIER G/1702**

Graaf van Randwijck gedaan aan de Heer Kaisiepo, kan er alleen maar toe bijdragen de tendenz om de politiek ondergronds te houden te bevorderen. Ik heb dan ook aanleiding gevonden dit onmiddellijk tegen te spreken en die tegenspraak schriftelijk aan Kaisiepo te bevestigen. Een afschrift van die brief moge U hierbij mede worden aangeboden.

Intussen meen ik goed te doen voor dit gebeuren Uw aandacht te verzoeken omdat deze uitspraak van de Heer van Randwijck ertoe kan bijdragen de Regering in discredit te brengen en de "pendjadjah"-gedachte (dat wil zeggen de gedachte van koloniale onderdrukking) te versterken. U zoudt hierin wellicht aanleiding kunnen vinden de Heer van Randwijck c.q. de Raad van de Zending te dezer zake terecht te wijzen.

De Gouverneur van Nederlands-Nieuw-Guinea,

Van Baal

J. VAN BAAL.

Vertaling.

RAAD VOOR DE ZENDING VAN DE NED. HERVORMDE KERK

Zendingsbureau: Leidsestraatweg 11, Oegstgeest

=

Telefoon: (K 1710) 31345 (4 lijnen)

Giro : 6074

No. : 6114

Oegstgeest, 17 juli 1956

Aan den Weled. Heer M. Kaisiepo c.s.
te Hollandia
Nieuw-Guinea

Zeer geachte Heer,

De ons toegezonden resolutie hebben wij ontvangen. Wij begrijpen, dat "De Synodale Oproep van de Hervormde Kerk" verschillende gevoelens heeft wakker geroepen in Nieuw-Guinea, omdat de bedoeling ervan moeilijk te verstaan is, los van de situatie in Nederland. Het is daarom wellicht goed een uiteenzetting te geven van enkele dingen, die vermoedelijk om opheldering vragen.

1. Het is nodig vast te stellen, dat de synodale oproep een oproep is aan het Nederlandse volk en niet aan het Papoeese volk. Opdat deze uitspraak door U recht verstaan worde, geven wij er de volgende toelichting op.

Wanneer wij naar Nieuw-Guinea zien, dan is het duidelijk, dat de souvereiniteit over Nieuw-Guinea alleen bij ~~het~~ de Nederlandse regering berust. Tot op heden weigert de Nederlandse regering als vanzelfsprekend deze souvereiniteit discutabel te stellen: is het niet de taak van iedere regering om zijn souvereiniteit te handhaven, zonder deze in discussie te geven? Daarom wordt het aan niemand in Nieuw-Guinea toegestaan om deze souvereiniteit tot onderwerp van gesprek te maken. Gesteld, dat er Papoea's waren, die de Nederlandse souvereiniteit over Nieuw-Guinea in discussie zouden brengen, dan zouden ze door de regering worden beschouwd als opstandelingen.

Daarom heeft de Synode van de Hervormde Kerk niet de mening ~~geva~~ gevraagd van de Evangelisch Christelijke Kerk in Nieuw-Guinea over de oproep, die zij heeft doen uitgaan.

Deze kerk heeft nog niet de vrijheid om haar mening ten aanzien van de Nederlandse souvereiniteit over Nieuw-Guinea kenbaar te maken. De Evangelisch Christelijke Kerk van Nieuw-Guinea zal eerst dan vrij zijn om haar mening te uiten, nadat de regering heeft toegestaan haar souvereiniteit-in discussie te nemen.

In enkele brieven, die wij uit Nieuw-Guinea ontvingen, wordt onze kerk becritiseerd, omdat de Synode van onze kerk deze oproep heeft doen uitgaan zonder medeweten van de Evangelisch Christelijke Kerk. Bovenstaande uiteenzetting maakt duidelijk, waarom wij niet het advies van de Evangelisch Christelijke Kerk hebben gevraagd: tot op heden staat de Nederlandse souvereiniteit over Nieuw-Guinea de Evangelisch Christelijke Kerk niet toe om over dit onderwerp haar gedachten te uiten.

Mogelijk doet de bovenstaande gedachtegang bij U de gedachte rijzen: "De Nederlandse Kerk vindt het niet nodig om het Papoeese volk naar haar mening te vragen". Integendeel! Op een dergelijk misverstand komen wij nader terug onder 3b.

2. Omdat er in Nederland geen enkele politieke groepering is, die de Nederlandse souvereiniteit discutabel stelt; omdat die souvereiniteit wel degelijk besproken wordt in de internationale wereld, in zonderheid door de Afro-Aziatische landen; omdat er onder de grote mogendheden maar weinig zijn, die van harte bereid zijn het Nederlandse standpunt in deze aangelegenheid te steunen, heeft onze kerk, met het oog op haar opdracht ten aanzien van regering en volk en allereerst gedrongen door haar verantwoordelijkheid tegenover haar Heer, haar stem verheven. De Hervormde Kerk meent, dat, wanneer zij zwijgt, het niet uitgesloten is, dat de weg, die thans door de Nederlandse regering wordt gevolgd, voor het Nederlandse zowel als het Papoeese volk, kan leiden tot een resultaat, dat door beide partijen niet wordt gewenst.
3. Uit Uw resolutie wordt duidelijk, dat de oproep van de Synode der Hervormde Kerk niet is verstaan, zoals zij bedoeld is.
 - a. Onder het hoofd "Overwegende dat" sub 2 bijvoorbeeld wordt gezegd: "Wordt het zelfbeschikkingsrecht van de Melanesische volken in het algemeen en van het Papoeese volk in het bijzonder niet in gevaar gebracht door deze oproep"? Integendeel! Het zelfbeschikkingsrecht van het Papoeese volk wordt eigenlijk bedreigd zolang de souvereiniteit over Nieuw-Guinea door ons niet in discussie wordt genomen, ondanks het feit, dat er in de internationale wereld vele mogendheden zijn die critiek uitoefenen op het Nederlandse standpunt en het praktisch niet steunen.
 - b. Verder staat er in de synodale oproep geen woord, dat het zelfbeschikkingsrecht van het Papoeese volk in gevaar brengt. De genoemde oproep geeft ook geen bepaalde richtlijn aan op staatkundig gebied. Wanneer een dergelijke richtlijn bekend gemaakt zou worden zonder Uw mening te vragen dan zou Uw bezwaar dienaangaande juist zijn: wat thans gebeurt is heel iets anders dan het veronachtzamen van de gevoelens van de inwoners van Nieuw-Guinea: de bedoeling van de synodale oproep is om de mogelijkheid te openen tot het in ogenschouw nemen en bespreken van de kwestie Nieuw-Guinea. Er was in de Synode wel niemand, die er bij de regering op zou willen aandringen om in de kwestie Nieuw-Guinea een beslissing te nemen met voorbijgaan van de mening van hen, wier belangen door de synode worden verdedigd. De Synode acht het nodig, dat alles wat verband houdt met de souvereiniteit over Nieuw-Guinea allereerst door het Nederlandse volk aan de orde wordt gesteld binnen de volkerengemeenschap der aarde om zodoende een oplossing te zoeken in een kwestie, die door vele landen als nog niet opgelost wordt beschouwd. Vanzelfsprekend kan de kwestie Nieuw-Guinea niet opgelost worden met voorbijgaan van het zelfbeschikkingsrecht van het Papoeese volk. Deze tweede stap kan echter niet gedaan worden, als de eerste er niet aan vooraf is gegaan, namelijk "het zich opnieuw rekenschap geven van de verantwoordelijkheid van het Nederlandse volk ten aanzien van de zaken rondom Nieuw-Guinea".

Nederlanders?

*L wie?
de Papua's
of de Melanesiers?*

c. Onder sub 3 van dat hoofdstuk wordt gezegd, dat volgens de oproep van de Synode der Hervormde Kerk de regering Nieuw-Guinea moet loslaten. Ook dit wordt in de oproep niet gezegd. De Synode van de Hervormde Kerk meent, dat het standpunt van de Nederlandse regering niet alleen het welzijn en de welvaart van Nieuw-Guinea niet zal waarborgen, maar zelfs aanleiding kan zijn tot ongeregeldheden, die slechts in het nadeel van de inwoners zullen zijn. Wat dus in de synodale oproep wordt gezegd, is, dat het Nederlandse volk moet beseffen, dat er voor de soevereiniteit van de Nederlandse regering in Nieuw-Guinea geen garantie bestaat; het zou daarom goed zijn als de Nederlandse regering een weg zocht om het welzijn en de welvaart van Nieuw-Guinea gewaarborgd te krijgen door een internationale erkenning van zijn status. De synodale oproep dringt er dus niet op aan, dat de regering Nieuw-Guinea zou loslaten: het is veeleer de wens van vele Nederlanders, dat het Nederlandse Bestuur over Nieuw-Guinea zal worden voortgezet, niet op initiatief van het Nederlandse volk alleen, maar met instemming van een meerderheid der naties (bijvoorbeeld een trusteeship).

4. Opdat onze toelichting niet te lang worde, willen we alleen nog even ingaan op wat onder sub 6 van het hoofdstuk "Overwegende dat" wordt gezegd, namelijk: "Moeten wij erop aandringen, dat de Synode van de op te richten Evangelische Christelijke Kerk haar standpunt zal bepalen ten aanzien van de Synode der Nederlandse Hervormde Kerk"? In dit punt wordt het verschil duidelijk tussen de positie van de Evangelisch Christelijke Kerk ten aanzien van de Hervormde Kerk en ten aanzien van de Nederlandse regering.

In kerkelijk opzicht is de Synode van de Evangelisch Christelijke Kerk natuurlijk vrij om alle mogelijke dingen te regelen en naar eigen inzicht te spreken. Wat betreft staatkundige zaken echter staat de Evangelisch Christelijke Kerk nog niet vrij tegenover de Nederlandse regering en wel om de hierboven omschreven redenen.

Wij hopen, dat U bovenstaande toelichting zult begrijpen. Het schijnt dat "De synodale oproep van de Hervormde Kerk" bij U de verdenking heeft doen ontstaan, alsof het in de bedoeling lag van de Hervormde Kerk om er bij de Nederlandse regering op aan te dringen Nieuw-Guinea los te laten en Nieuw-Guinea over te dragen aan een andere mogendheid. Dat is echter niet juist. Evenmin mag men veronderstellen, dat de Synode zich niets gelegen zou laten liggen aan het zelfbeschikkingsrecht van het Papoeese volk.

Met hartelijke groeten,

W.G.

(Mr. S.C. Graaf van Randwijck)

*de huidige
als van 1919?*